

Příklady (náznaky) operacionalizace teoretických východisek (zpracováno podle povinné literatury)

Důchodová reforma

Dilemata a s nimi spojené **cíle** reformem:

Obecné cíle: Adekvátní zajištění (a jistota) příjmu ve stáří + Udržitelnost systému

Distribuční dilemata, která je třeba řešit (kritéria posouzení a indikátory-náznak):

Mezigenerační spravedlnost

Fixed relative position ? (změny podílu PAYG a FUND, změny poměru náhrady, změny vnitřní míry výnosu)

Vnitro-generační solidarita/zásluhovitost

Ochrana před chudobou (garance minimálního důchodu – např. min. důchod v poměru k průměrnému důchodu, důchod pro nízký výdělek atp.)

Zásluhovitost/Adekvátnost (poměr náhrady pro různé výdělkové skupiny)

Genderová rovnost

Gender pension gap

Náhradní doby za péči o děti? Různé podmínky odchodu do důchodu? (věková hranice) Délka období, z něhož vypočten důchod

Finanční vyrovnanost systému

Vývoj poměru příjmy – výdaje

Další náměty: jakou roli hraje pro výše uvedená dilemata - zvýšení důchodového věku, indexace důchodů, rozhodný výdělek, posuzované období, podmínky předčasných důchodů pro tato kritéria ? (posuzovat obecně a vhodné indikace)

Rodinná politika

Řada možných (částečně konfliktních cílů): kompenzace nákladů na děti, omezení chudoby dětí, výchova/blahobyt dětí, blahobyt/volby rodičů, generová rovnost, zaměstnanost žen, harmonizace rodiny a zaměstnání, porodnost, ochrana ohrožených dětí, ...

Cíl harmonizace rodiny a zaměstnání

Dílní cíle podporující obecný cíl harmonizace:

Náhrada příjmu v době omezeného zaměstnání (péče o dítě)

Možnost obou rodičů zapojit se v péče/sdílet péči

– jakou roli hraje výše a doba rodičovského příspěvku? Co indikují?

Poskytnutí služeb péče o děti

- Indikátory: finanční a prostorová dostupnost

Garance zaměstnání, možnost částečných, flexibilních úvazků

- Indikátory? (jak je zajištěno?)

Podpora přechodu do zaměstnání po rodičovské dovolené

- Například programy aktivní politiky, či podpůrná opatření v průběhu rodičovské

Tento cíl značně souvisí s cílem generové rovnosti: zvažte jak a jaká opatření/indikátory to mohou zhodnotit.

Politika zaměstnanosti

Pasivní politika: podpora příjmu – cílem je dostatečná ochrana příjmu nezaměstnaných

(běžně se posuzuje podmínkami vzniku nároku/dostupnosti, poměrem náhrady, dobou poskytování – viz literatura, rozlišení režimů nezaměstnanosti)

Aktivní politika: cílem je obecně re-integrace nezaměstnaných na trh práce

Souvisí s úsilím a profilem (zaměřením) opatření APZ

Běžně se hodnotí k posouzení (indikátory):

Rozsah (výdaji, počty účastníků opatření)

Cílenost k ohroženým skupinám

Vhodnost/přiměřenost opatření potřebám nezaměstnaných či trhu práce

(Dopady – výsledky, efekty opatření)

Dále se hodnotí profil, zda důraz například na rychlé začlenění na trh práce za každou cenu či zda úsilí o zvýšení zaměstnatelnosti a dlouhodobější efekty v udržitelnosti zaměstnání

(viz literatura o přístupech/typech aktivačních politik, odpovídající indikátory k rozlišení)

Také je možné posuzovat různé profily governance z hlediska: decentralizace, marketizace, NPM, networking atp. a jak souvisí s úsilím a profilem politik.

Sociální pomoc

Cílem je obvykle sladění cíle ochrany před chudobou a zachování pobídek k práci, obnovení suverenity (+ prevence)

Například OECD posuzuje ochrannou funkci podle vynaloženého úsilí politiky

Tj. výdajů na dávky sociální pomoci, jejich podíl na celkových výdajích na soc zabezpečení, podíl populace pokryté těmito dávkami (dostupnost), výše dávek (například k hranici chudoby či průměrné mzdě atp.).

Je možné si přitom více všimnout podle typů dávek: obecná podpora příjmu, kategorické dávky, dávky spojené s bydlením, vázané dávky. O to se opírá i hodnocení komplexnosti systému – jak kryje různé potřeby.

Saraceno rozlišuje tři dimenze:

Dominantní orientace: byrokratická pravidla vs diskrece posouzení nároku, dále odpovědnost přisouzená rodině, dále pak důraz na univerzální vs kategorické dávky (k nim indikace), nutno zvažovat význam těchto rozdílů

Podmínky nároku: míra selektivity (přísnost testování majetku), povinnosti příjemců (například aktivační programy)

Obsah nároku: štědrost dávek (typicky indikují poměry náhrady), doba trvání (omezená?), další spojené aktivity/doprovodná programy a podpora

